Kilenczedik évfolyam. 165-ik szám. Kolozsvártt, 1879. vasárnap julius 20.

A „KELET“ előfizetési dija:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet“ minnennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési dijak.

Hatszor használ bezott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Orpelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Volgler (Vallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau **Budapesten** Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberge A. V. hirdetések felvételi irod. Budapesten Szervitatér 5. sz.

Nyilttéri czikkek
gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESEBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Olvasóinkhoz!

Országszerte a magyar ipar támogatásának szüksége hangzik s bár az eszközök iránt még nincs tisztában a nemzet, az iránt egyetért a közvélemény, hogy a magyar társadalom van hivatva felemelni magához a nemzet ezen árváját.

Azonban üres szóval nem mentjük meg a hazát, a tett a nemzeti erő és akarat kifejezője. Nemzeti jövőnk nevében, melyhez mindnyájan oly erősen bizunk, a hazafiság nevében, melyet ajkunkon hordunk, tettre szólitjuk fel tehát a magyar társadalmat.

Szeged katastrofája, tűz, jég és más elemi csapások megközelitőleg sem pusztitnak el annyi nemzeti erőt, mint a hány milliója évenként vész a nemzetnek, hogy külföldről fedezi szükségleteit. A mig azonban az előbbieket nem, ezt a nagy elemi csapást a nemzeten áll megakadályozni. Megakadályozhatja pedig nem védegyletekkel, hanem ha megadja népének azon ismeretet és képességet, hogy a külföldihez hasonló iparczikkeket tudjon készitení.

E nagy czél felé törekszik az „erdélyrészi iparfejlesztő egylet“ s hogy ez férfiasan komoly szándéka, bizonysága, hogy rövid fennállása óta a társadalom és állam által nyujtott szük segélylyel egy egészen uj iparág meghonositására, a b.-hunyadi gyermekjátéktanműhelyet és egy nagy külföldi kivitellel biró iparágunk fejlesztésére és terjesztésére a maros-ludasi kákafonó tanműhelyet állitotta fel s rövid időn Kolozsvártt a hazai ipar számára egy áru csarnoka nyilik meg.

Legközelebbi czélja az egyletnek a külföldről beözönlő és boltjainkat elárasztó női iparczikkek lehető kiszoritására Kolozsvártt a város és az erdélyi részek női számára egy női munkatanműhelyet állitani fel. Erre azonban, annyi sok nagy czél mellett a rendelkezése alatt álló anyagi erő nem elégséges.

Kérve kérjük tehát a magyar társadalmat, tekintse az ipar ügyét, saját legszentebb ügyének. Az erdélyrészi lelkészek, hivatalfőnökök, a megyék, városok, a melyek az erdélyrészi iparfejlesztő egyletnek a mult évben országszerte szétküldött felhivásait, kéréseit, aláirási iveit félredobták, válasz nélkül hagyták — és az óriási többség igy cselekedett — szálljanak szivökbe s gondolják meg, hogy nemcsak a hazától, hanem a hazáért is kell élni.

És a magyar társadalom többi tagjai! — Oly csekély, — egy pár forint évenként — mit az egylet tagjaitól kér, de ha ugyelvvel birna, mely minden lélek szive mélyéig hat, a gondviselés által is iparra teremtett e szép kis országban csodákat tehetne a nemzet áldozatkészségével.

Nem magunknak, a hazának kérünk s nincs jövője a nemzetnek, a mely önmaga iránt áldozatra képtelen.

—

Az „erdélyrészi iparfejlesztő egylet“ részére szerkesztőségünk elfogadja az aláirásokat. Tagsági dij évi 2 frt. Alapitótagság 50 frt.

Kolozsvár, 1879. julius 21.

(?) A holt idényt Európában ez idén ugyancsak nem mondhatni annak. Sok ősz és tél nem dicsekedhetett annyi érdekfeszitő mozgalommal, mint az idei nyár.

Konstantinápoly felől, akár csak a tavaszi viharos idők járnának, annyi ellenkező s mondhatjuk „bolond“ szél fuvását vettük és vesszük, hogy bővön elég volna két-három esztendőre szétosztva is. Most ez a kegyencz, most az a kegyencz veszti el a szultán gratiáját s helyébe egyik-másik számüzött hivatik vissza, hogy élvezze a nagy ur visszanyert kegyét — pár hétig, vagy napig, ha az angol vagy franczia követ kissé rá talál ijeszteni a padisahk utódjára. Alkudozás az albánokkal, egy uj fejedelem beigtatása, a görög határ-igazitások s a rumeliai pasa és kormányzó-bizottság kinevezése. Emidébb Szerbia fészkelődése, Románia miniszterválsággal fenyegető vajudása a zsidó-kérdés által előidézve, a bulgáriai várak késedelmes lebontása — mind megannyi izgalmas tény, nem is emlitve a legutóbb ismételve felmerült hirt a nov.-bazári invasiora nézve.

De mindez csak szunnyog dongásnak tekinthető Oroszország folytonos tartó, sőt fokozódó belforrongásához képest. Igaz ugyan, hogy a mind jobban sulyositott ostromállapot vasszigoru rendszabályai, különösen a fővárosban, sikereseknek bizonyultak, a mi a gyilkossági merényleteket illeti. Azóta, ugy szólván, nem is történt ujabb ilyszerü bünkisérlet. De azért épen nem mondhatjuk, avagy csak Murawieff rém-szava szerint sem, hogy „Oroszország nyugodt! . . .“ Sőt inkább a nihilismus halálharcza még rémitőbb fegyverekhez folyamodott: a gyujtogatás, fölrobbantás érték-pusztitó dulásaihoz. S ezekkel szemben csak a teljes tehetetlenség, a mit az autokratia, minden ő segédeszközei mellett is, kifejteni bir. S a mi a légborzasztóbb: a nihilismus e rémtettei minden gondolat, eszme, czél nélkül szükölködnek. Semmi positivum ez egész törekvésben, mely semmi egyébből nem áll, mint teljes megsemmisitéséből a létezőnek. Nincs isten, sem állam, sem társadalom. A birtok, a családi viszonyok, a közrend feltéttelenül megsemmisitendő: ime a jelszavak, melyeket az ostromállapot minden kémkedései mellett is oly fennen hirdet a forradalmi kormány, hogy például, legutóbb is a posta hozta meg a „Föld és szabadság“ két számát a „Neue Frei Presse“ szerkesztőségének. De, hogy a meglevők czélbavett megsemmisitésének teljes sikerülte esetén és után: minő formák foglalják el a régiek helyét — erről sem ama forradalmi lap, sem a kiáltványok és röpiratok, egyetlen szó fölvilágositást adni nem birnak. S a császárság ép ugy minden mentő eszme nélkül szükölködik. Pallos, kötél, Sziberia, titkos rendőrség és kémek — egyébhez folyamodni nem bir. Sándor czár, midőn elgyötört atyja helyét a trónon elfoglalá, utálattal törölte el a kényuralom amaz intézkedéseit, melyeket ma — még rettenetesebb módon visszaállit. Ime, a civilisátioba oly előre haladt, a népek szabadságáért mentő fegyvert ragadó Oroszország, megérkezett oda, a hol a mult századokban volt s ki tudná megmondani: mivé fejlik még e mindig tarthatatlanabbá váló rothadási állapot? . . .

S mégis, e magával jótehetetlen államnak még marad ideje az intriguára is — most Törökországban látjuk macska-körmeinek nyomát, majd Angolországnak igyekszik baját Ázsiában s talán még Áfrikában is meggyüjteni. Ám, a szigetország hagyományaihoz méltó diplomatái angol hidegvérrel viszonozzák a mesterséges sakkhuzásokat s mig Ázsiában épen előnyükre tudták az orvtámadást kizsákmányolni, Áfrikában is, ugy látszik, az angol uralom gyarapodására fog az egyenetlen küzdelem szolgálni s a tragicus véget ért „császári“ herczeg fölötti szánakozás csakhamar helyet fog engedni a szilárd kézzel kierőszakolandó béke-pontozatoknak. Az angol miniszterek pedig nemcsak a parliamentben intézik akaratok szerint az ügyeket, hanem a meetingeken is önérzettel hivatkozhatnak a berlini szerződés minden pontjaiban való betöltésére s a nagy szolgálatra, melyet e szerződés Európa békéjének tőn.

Francziaország e körben csöndesen, de szilárd erélylyel folytatja a reconstructio nagy munkáját: a törvényhozó testületnek Párisba való visszaköltöztetésével és a Ferry-féle közköztatási reform erélyes keresztülvitelével. Igaz ugyan, hogy a senatusban a legutóbbi szavazás egy kis csorbát ejtett a köztársaságiak reputatioján, de ez az időszerü vereség épen csak három napi késedelmet vont maga után s maga a döntő szavazás alig hagy kétséget fön az ügy végleges győzelmére nézve. Evel megint egy oly positiot nyerend a szabadelvü ujjáalakitás, melyről aztán még sikeresebben lehet a fejét-vesztett kis töredéket, mely még ma is császárságról ábrándozik, a létezők sorából végkép kitörülni.

A mily élet-vidor a müködés Francziaországban: ép oly kedve-szegett rideg a hangulat a nagy, hatalmas, a legyőzhetlen Németországban. A nemzeti szabadelvü pártiakat falba-rugó kanczellár, igaz ki tudta erőszakolni a reactionariusok és ultramontanok karjába vetve magát, balul számitott vámés gazdasági politikáját, de ki nem heverheti sem azt a kudarczot, melyet Róma előtt való meghunyászkodásával s Canossába a végén is elzarándokolásával szenvedett — sem azt a nagy baklövést, melyet a nemzet nagy többségére rótt nagy terhek által Németország jövendőbeli kormányainak előkészitett nehézségekkel követett el.

S épen ez a pillanatnyi financialis nyereség, melyet Németország a szomszédos államok iparának és termelésének rovására, magának szerzett, hivja ki e szomszédokat s ezek közt első sorban monarchiánkat a közgazdasági ellen-küzdelemre. A külés belpolitikai otium, mely nálunk ma, talán soha nem élvezett mértékben, rendelkezésre áll: a legnagyobb tevékenységre hiv ki a közgazdasági munkálkodás mezején, ha nem akarjuk, hogy a német tulcsigázott vámokat mi fizessük meg.

A marosvásárhelyi iparos szakiskola.

Marosvásárhely, julius 18.

Városunknak kitűnő vendége érkezett a tegnapi vonattal és csak sajnálatunkat fejezhetjük ki a fölött, hogy már ma délután el is távozott körünkből.

Gönczi Pál országszerte ismert egyik buzgó vezetője népnevelésügyünknek azon czélból keresett föl minket, hogy a város által nagy költséggel (7000 frt!) fentartott polgári iskola czéljáról, feladatáról (minthogy az eddigi eredmény a várakozásnak egyátalán meg nem felelt) fölvilágositson, tájékozzon.

A rögtönözve egybehivott értekezleten, melyen jelen voltak Kovács S. h. polgármester, Ajtay főjegyző, dr. Knöpfler, Kovács F. esperes, Jenei J. orsz. képviselő, Tolnai és Vas lelkészek, dr. Csiki J., Deák L., Repcsik J. és 3 polgári iskolai tanitó érdekesen és nagy figyelem mellett fejti ki a jeles szakember, hogy a polg. isk. feladata nem lehet csak a reáliskolák vagy gymnasiumok számára való nevelés, hanem egyenesen a gyakorlati életre való kiképzése a növendékeknek, oly módon, hogy abból egy rész, mint képzett ismerője valamely iparágnak, vagy mint gazdasági intézetbe, vasúti, kereskedelmi s postai kisebb állomások elfoglalására alkalmas ifju lépjen ki s ha épen esetleg mégis valamelyik a tudományos pályára kivánna lépni, ott is elfoglalhassa helyét a felsőbb tanintézeteknél..

Két kérdést vet föl, hogy kivánatosnak tartja-e az értekezlet a polg. iskolának hasonló szerkezetü átalakitását? s mely műipari ágat vélné legczélszerübben s legtöbb sikerrel biztatólag meghonositandónak az iskolai tantervben?

A kérdéshez tüzetesen hozzá szólottak: dr. Knöpfler, Deák, Kovács F., Jenei J. stb., valamint maga a miniszteri tanácsos ur is a nézeteket tisztázó észrevételeivel és az eredmény oda ment ki, hogy az értekezlet összes tagjai legsürgősebb szükségnek látják a polgári iskola szervezetének gyökeres átalakitását oly módon, hogy a fősuly a szemléleti műrajz tanitására lenne már az első három évben fektetve, a negyedik évben pedig kezdetét venné a műasztalosság tanitása lehetőleg párositva más faiparággal pl. a kerekességgel is mely műiparágnak tekintettel arra, hogy faanyagunk a legnagyobb bőségben és olcsón áll rendelkezésre, tekintettel, hogy a nagy közönség jelenleg is Bécsből s csak kisebb részben Budapestről is elégiti ki e nemü szükségletét és tekintve az Oláhország felé növekvő kereskedelmi összeköttetést, csak fényes jövendőt jósolhatunk és remélhetünk.

Minthogy pedig az átalakitás csak fokozatosan történhetik, első teendő lesz a rajztanitásnak a kivánalmaknak megfelelő berendezése és szervezése, továbbá egy a tanári pályára teljesen alkalmas műasztalos kiképeztetése (legrosszabb esetben külföldről hozatala) a polgári iskola épületeinek czélszerü kibővitése és felszerelése a szükségelt taneszközökkel, és minthogy mindezeknek kivitelhez jelentékeny anyagi segély kivántatik, a tanács jelenlevő tagjai fölkérettek, hogy ez irányban tervezetet készitsenek az átalakitásra és ott a tanács által terjesszék a közgyülés elé, s mivel a város ez intézetére több áldozatot hozni képtelen, tegyen alapos költségvetésen épitett előterjesztést kormánysegély iránt, melyre nézve a tanácsos ur fölajánlta legszivesebb közbenjárását, — hogy az a szükséglet mérvéhez képest e város részére a kormány által valóban meg is adassék.

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

Arczképek

II.

Balzac Honoré.

2.

(L—t) A délről származott Balzac család 1799-ben Toursban új csemetével szaporodott, a kis Honorében. Atyja Languedocban, 1746-ban született s XVI. Lajos alatt avocat an Conseil volt. A rémuralom alatt barátjait menekvésökben segitvén, csak alig tudott, éjszakra vonulva, Robespierre sasszemei elől szabadulni, hol 1797-ig maradva, már mint 51 éves agglegény, egyik elöljárója gazdag és szép lányát vette el, nem soká pedig, mint a városi kórház igazgatója, Toursba költözött. Itt született Balzac Honoré. Atyja új lakásában nagy tiszteletet vivott ki magának, megkináltatott a polgármesterséggel, de visszautasitá, mert nem akart több munkát magára vállalni, mint a mennyit hiven végezni bitt. Halála 83 éves korában következett el, még mielőtt fia dicsőségét elérte volna, s a nélkül, hogy családját az anyagi gondoktól mentesitette volna, mert vagyonát, még fiatal korában, midőn azt hivé, hogy soha sem fog megházasodni, életjáradékba fekteté, mi halálával természetesen, megszünvén, a család háztartása meglehetős szükséget látott.

Balzac anyja — mint annyi lángeszü fiu anyjáról mondják — élénk szellemü és képzelmü nagy munkaerejü vala; gyermekeit szenvedélyesen szerette, de nagyon ingerlékeny levén, különösen a nagyobbiknak sok kellemetlenséget okozott, mi fölött az panaszkodik is, sőt Honoré halála előtt kevéssel — kit pár évvel túl élt — érzelékenységének ujabb kitörése meg is zavará a szeretet összhangját, a szakadást csak a fiu halála födözvén el. Honoré nagyobbik huga, Laura, kivel mindvégig a legbensőbb viszonyt tartá fön, Surville mérnökhöz ment 1820-ban férjhez; a kisebbik pedig, Laurence, egy évvel később szintén férjhez ment Mns. de Montraigle-hez, s e lakodalom leirása Laurához intézett levelében, mesteri. Laurence két év multán meghalt, — mig a második fiu: Henrik, az anya kedvencze, könnyelmü fiuvá cseperedett, anyjának s bátyjának, örökös pénzzavaraival, sok gondot okozva, végül pedig a gyarmatokba költözött, honnan többé vissza nem tért.

Honoré de Balzac első éveiben a franczia-országi rendes tanulmányokat folytatá, a koraérettség minden különösebb jele nélkül, sőt a vendôme-i gymnasiumban, hol 7 évet töltött, inkább lassu eszünek tekintetett; de, mikor aztán a hét évi szakadatlan s szünidőt nem ismerő munkásság egészségét megtámadá és igy tizenöt éves korában hazavitetett, kitünt, hogy a maga módja szerint mégis csak tanult ő. Betegsége bizonyos mértékben agy-baj volt — une congestion d'idées — a szakadatlan történelmi, jogi, bölcsészeti és theologiai olvasmányokból származva. A ficzkó, ugyanis, csakhamar fölfedezte az intézet gazdag könyvtárát s aztán elég ügyes volt, hogy minden nap bezárassa magát, csak hogy zavartalan olvashasson, érettségét messzi tulhaladó müveket is. Otthon aztán csak hamar visszanyerte a fris lég, testmozgás és családi örömök segélyével egészségét is, ugy hogy mikor nem sokkal azután Párisba költöztek, Honoré ismét a régi vidor, eleven ifju vala.

Azonban, ugy látszik, tanitói Párisban sem igen sokat vártak tőle s nem sokára elhagyá oskoláját, hogy magán tanulás utján s a Sorbonne előadásait látogatván, igyekezzék neveltetése hiányait pótolni — mert anyja ép oly szigoru volt, mint a mennyire szerette s nem hagyta foglalkozás nélkül. Itt is azonban inkább a maga kedve szerint olvasgatott, a helyett, hogy latin gyakorlatait s latin verseit készitette volna és már e hosszas vándorlására, otthonától a királyi könyvtárig s innen a Sorbonneig, elkezdé kedvtelését, a szép és ritka kiadásu könyvek gyüjtésében találni és üzni, a mit haláláig sem vetközött soha le. Itt, a Szajna parti antiquarius kereskedésekben, keletkezett sok válogatott magán gyüjtemény s a kedvtelés ilyes régi tárgyak iránt, a deák-negyed sétálói között. Balzac szellem iránya is bőv táplálékot nyert itt, irtózva az egyetemi dressurától s gyarapodva a maga eredetiségében, érzelmei gyöngéd, eszményi irányt véve, melyet a rendes iskolázás száraz menete oly könnyen elfonnyaszt. De viszont forma-értéke is sok hiányt szenvedett, ama classicus tanulmányok elhanyagoltatása nyomán. Nővére, Surville asszony, ennek alapján mondhatá róla, hogy „szülői és tanitói egy nagyon közönséges fit láttak benne, a kit még hajszolni is kellett, hogy latin és görög gyakorlataival elkészüljön. Anyja, ki különösen is foglalkozott vele, annyira nem sejté, hogy mi volt már s még mivé lesz idősb fia, hogy olykorolykor elejtegetett éleselmü megjegyzéseit a véletlennek tulajdonitá. Bizonyosan nem érted, Honoré, a mit mondasz — szokta ilyenkor megjegyezni Ő pedig egy szót sem szólva, mosolygott abban a finum, gúnyos, jóságos modorban, mely annyira sajátja vala.

Atyja azt tartá, hogy az igazi nevelés jogi ösmeretek nélkül nem lehet el; kivánságára tehát Honoré tanulmányozá a jogot, és pedig szorgalommal és sikerrel, mind elméletileg, mind gyakorlatilag, három évig dolgozván egy jegyző mellett s ennek köszönheté ama biztonságot s majdnem tulhajtott pontosságot, melylyel regényeiben a jogi bonyodalmakat rajzolni tudja.

E tanulmányok sikert is mutattak, mert atyja egy ügyvéd barátja késznek nyilatkozott, hogy a husz éves Balzacot, ki vizsgálatait épen letette, jövedelmes üzletébe társul fogadja, azt pár év multán, mérsékelt váltságért, egészen is átbocsálja, mihez a család kiegészitésképpen egy jó házasságot számitva, hitte, hogy a fiu jövője meg van alapitva. Minő nagynak kellett, tehát, atyja bámulatának lennie, midőn a fiu e kecsegtető jövőt visszautasitva, kijelenté, hogy iró akar lenni. A tárgyalások mind élénkebbé lőnek, mig végül abban történt a megállapodás, hogy két évre 1500—1500 frankot biztosit a fiának, hogy Párisban berendezkedhessék, mig a család, pénzbeli veszteségeket is szenvedvén, vidékre költözött, de a számitás az volt, hogy Honoré csak hamar kiábrándul s pár csalódás megtanitja arra, a mi felől apja meggyőzni nem birá. Az apa ez engedékenységét sokan hibáztatik is — de a jövő nagyság álmait álmadó ifju még is csak kivitte szándékát s 1819-ben beköltözött ama kis padlásszobába, melyből a gyüjtemény első levelei keltezve vannak.

Első irodalmi kisérletei igazolták is a baljóslatokat. „Cromivell“ czimü szomorujátéka, bármily lelkesedéssel s odaadással dolgozott rajta, baráti körben fölolvasva sokat mondó hallgatókkal fogadtatott, sógora pedig elég igazságos volt, volt, hogy azt a birálatot mondja rá: „a szerző foghat, a mibe teszik, csak az irodalomról tegyen le.“ Honoré nyugodtan viszonzá: A szomorujáték nem nekem való, ennyi az egész,“ s fogta a tollat, hogy valami egyebet irjon.

De az idő szállt s vele a kezdő iró egészsége. Párisban már 1820-ban sem sokra lehetett 1500 frankkal menni, kivált, ha az ember, mint a fiatal Balzac, mindjárt azon kezdte, hogy inast fogadott magának; a Theatre Francais egy előadását sem mulasztotta el, a legelső dinnyét megkóstolta s a szép kötésü Lavatert nem hagyta nyugodni, mig könyves-polczán nem diszelgett. Mert már akkor olyan volt, a milyennek kortársa Charles Philarète rajzolá: „márvány medenczében fürdött, midőn nem volt széke, a mire üljön, s barátait ültesse, s Meudonban pompás házat épitetett magának, lépcső nélkül.“ Ekkor aztán hetekig guzsorogni kellett, gyomrát begöngyölgetnie vizen és kenyéren élni, sokszor 12 óráig egyfolytában dolgozni, már akkor kényszeritve levén a végzetes fekete kávéhoz folyamodni, mely mint tudjuk, nélkülözhetetlen, de épen nem veszélytelen élettársává lőn. Hanem azért levelei ezidőtt is vidorak, tele bizalommal, anyjához, mind nővéréhez. „Remélem biztos, hogy minden hónapban eladok egy regényt 600 frankért, a miből kijövök addig, mig gazdag leszek, hogy megosszam vagyonom veletek — mert gazdag leszek, meglássátok!“ Atyja sokszor korholá tulfeszitett munkásságáért, de ő azért mindig tele van szeretettel, levelei gyöngédek — mig anyja megtudva szorultságát, nem nyugodott, mig magukhoz ki nem költözteté, a szomszédos Villeparisis városkába, hol a családi zsanat között három évet töltött s 20 kötet rossz regényt irt álnevek alatt, később megtagadva valamennyit s már kora által elfeledtetve valamennyi.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A mit annyival inkább remélünk is, hogy városunk eddigelé hasonló kormánysegély kinyeréseiránt nem olyanban folyamodván, nem is részesült, most azonban annak közérdekben való szüksége minden kétséget kizárólag látható s hisszük, hogy a kormány a székelyföld fővárosának ezen kérését nem is fogja megtagadni főként, ha a miniszteri tatácsos ur is hazafias pártfogásával s városunk és megyénk hét képviselője kötelességükből folyó és végtelen könnyen indokolható támogatásukkal közbe lépnek.

A városi tanács és iskolaszékre most igen szép feladat vár rövid idő alatt, de lankadhatlan buzgóság és hazafias kitartás eddig nem is képzelt üdvös mozgalmat és eredményt fog szülni; de becsüljék meg ám az időt, mert minden órai mulasztással esztendőket vesztünk s a felelősség bizony rajtuk nehezedik s az egyszer elszalasztott jó alkalom (mely már egykor eltünt) későre fog visszatérni, vagy talán soha!

Minél inkább száll a gabona ára s minél inkább keseregnek a gazdák még jó termés mellett is az élet nyomasztó gondjai miatt, annál inkább mulaszthatlan kötelességünk iparunk fejlesztésére a legkisebb módot is megragadni és értékesiteni!

Az értekezlet köszönetet mondott a szives buzditásaiért a széles látkörü szakembernek, ki szük baráti körben töltött ebéd után tovább ment Dicsőszentmárton felé culturalis missioja folytatására, melyhez csak a legfényesebb sikert kivánjuk.

D. L.

— „A Tisza-szabályozás ügyében meghivott külföldi szakértők szombaton reggel tértek viszsza 12 napi távollét után Budapestre. A közlekedési miniszter távozása előtt a szakférfiak egyhangulag oda nyilatkoztak, hogy ők még nehány napon át tanulmányozni akarják azon pontok részletterveit s egyszersmind kérdéseket akarnak intézni azon szakférfiakhoz, kik a szabályozási munkákat eddig vezették. Két-három napot akarnak azután szentelni arra, hogy a Dunát Budapesten és Budapest alatt megtekintsék, miután ezen Duna szabályozása fölött is nyilatkozni akarnak. Ezek után le akarnak mindnyájan ismét a Tiszán menni, hogy azt Csongrádtól Titelig hosszasb ideig tanulmányozzák és pedig számosabb belföldi szakférfi társaságában s különösen azok jelenlétében, kik eddig résztvettek a szabályozási munkálatok vezetésében. (?) Ez alkalommal részletes bemató helyrajzi tanulmányokat akarnak tenni. — Különösen meg akarják tekinteni a Körös-torkolat viszonyait, továbbá a három Körös szabályozási munkálatait, megvizsgálva a Maros bevezetésének műszaki kérdését s az alsó Tisza medrét, valamint az ottani átvágásokat még egyszer gondosan megvizsgálni. A szakférfiak ismételve kijelentették, hogy a vizszabályozási munkálatok eddigi vezetőihez számos kérdéseket akarnak intézni.

A Zichy-Asbóth ügyben

következő nyilatkozatok közlésére kéretett föl a „Hon“:

I.

Nyilatkozat. Gróf Zichy-Ferraris Victor ur felszólitása folytán ezennel szivesen és a valósághoz képest kijelentem, hogy a „Magyarország“ czimü hirlap 190-ik számában „Gróf Zichy-Ferraris Victor és gyanus üzletei“ fölirás alatt foglalt azon állitás, mintha gróf Zichy-Ferraris Victor ur tőlem egy 100 ezer forintnyi összeget, bármi ürügy alatt — kizsarolt volna — teljesen valótlan.

Tény az, hogy fivérem báró Erlanger Lajos és én magam — fivérem kezdeményezése folytán — gr. Zichy-Ferraris Victor urnak, kivel mi hosszu évi barátságos és üzleti összeköttetésben állottunk, 100 ezer forintnyi összeget, saját vagyonunkból önkényt fizettünk.

Bécs, 1879. évi jul. 12. — Báró Erlanger Victor.

II.

Nyilatkozat. A „Magyarország“ czimü hirlap 190-ik számában megjelent és gróf Zichy-Ferraris Victor ur ellen intézett czikkre vonatkozólag kijelentem, miszerint azon 160,000 frt, illetőleg 166,651 frt 59 kr, melyek 1879. évi jan. 1-én, illetőleg 1878. évi deczember 31-én, a franco-osztrák banknak (Erlanger) Bécsben, gróf Zichy-Ferraris Victor ur által kifizettettek, azon 180,000 forintnyi kölcsönnek pénzértékéből fedeztettek és jelenlétemben kifizettettek, mely kölcsön gróf Zichy-Ferraris Victor urnak 1878. évi deczember 29-én 10690 sz. alatt, itvarnoki birtokára, az 1878. évi deczem. 28-án kelt, zálogjogilag biztositott kötelezvény alapján általam nyujtatott.

Bécs, 1879. jul 12-én. — Dr. Frank János.

III.

Gróf Zichy-Ferraris Victor urnak Budapesten. Ezennel bizonyitjuk, hogy az 1878. évi deczember 31-én az ön számlájára nálunk lefizetett:

160,000 frt tőkét, annak kamatait és járulékait nem Dreher Antal ur tette le, hanem ezen összeg lefizetésénél, valamint az ezzel befejezett végelszámolásnál, dr. Hauer Sándor — mint az ön megbizottja — működött közre.

Bécs, 1879. jul. 14. — Tisztelettel:

A franco-osztrák bank.

—

A fennebb közlöttekkel már hat nyilatkozat jelent meg e sok zajt okozott ügyben; s mind a hat nyilatkozat egyuttal bizonyiték is Asbóth János puszta vádjai és gyanusitásai ellenében.

A román zsidókérdés.

A Bratiano-kabinet tudvalevőleg leköszönt s lemondása elfogadtatott. De a miniszterválság megoldása egyelőre beláthatlan. Általános a hit, hogy sikerül, mindkét részről tett engedmények alapján — fusionális kabinetet létesitni. A mi azonban persze még koránsem jelenti a zsidókérdésnek a berlini szerződés 44-ik czikke értelmében való elintézését. Most hát a román külügyminiszter Campineano körjegyzékében iparkodik kapaczitálni a hatalmakat, hogy azok a zsidókérdésnek a kamrák többsége szellemében való megoldásába, mely egyedül felel meg a román viszonyoknak, nyugodjanak bele. — Az emlékirat lényeges tartalma röviden összevonva ez:

Hibáztatja a berlini kongressust, hogy egy tisztán belügyi, társadalmi kérdés megoldását mereven előirta Romániának, daczára annak, hogy a kérdés oly rendkivül kényes ügy, melyet lassankint, elhamarkodás nélkül s nyugodt időkben kellene tárgyalni s elintézni.

Kiemeli az emlékirat, hogy a romániai izraeliták emanczipacióját nem lehet a keleti népek felszabaditásával párhuzamba hozni. Ezek ugyanis a keleti föld őslakói voltak s idegenek által leigáztattak, mig a zsidók Romániában egészen idegenek az országban, kik oda nem rég idő óta vándoroltak be kereskedés és üzérkedés végett. Különösen Moldvát a galiczian és lengyel zsidóknak nagy tömegei árasztották el, kik az „Alliance israelite universelle» támogatása mellett nagy pénzhalomra s befolyásra tettek szert. De ezen zsidók a román nemzet közepette egészen idegenek maradtak nyelv, viselet, erkölcsök- és törekvésekre nézve egyaránt.

Ily körülményeknél fogva könnyen megfogható, ha a zsidó-kérdés a berlini congressus formulázása szerint nagy nyugtalanságot szült a román nemzetnél. A zsidók Romániában a tőkék nagy részének uraivá lettek, s ha most minden idegennek megadatnék a földbirtok-vételi jog, a fekvőségek különösen Moldvában rövid időn egészen zsidók kezeibe kerülnének. S ez az egész ország politikai s társadalmi szervezetét kiforgatná sarkaiból. A román kormány mindezen körülményeket az európai hatalmak figyelmébe ajánlja.

KÜLFÖLD.

A román kormányválság megoldását némely hirek közel kilátásba helyezik, mások ismét egyelőre beláthatlannak mondják az alkudozások eredményét. Alkudozások folynak tudniillik a lemondott kabinet feje s a pártvezérek közt egyrészt, másfelől pedig a fejedelem is sűrün érintkezik Bratianó, Ghika, Boerescu és Verrescu urakkal s az értekezésekből azon meggyőződést merité, hogy legtanácsosabb volna, ha Bratianó az ellenzék mérsékelt elemeivel szövetkeznék az uj kabinet megalakitására. S csakugyan egy bukaresti sürgön biztatóknak mondja a fuzió ügyében kezdett tárgyalásokat, sőt már hétfőre kilátásba helyezi a Bratianó-Ghika-miniszterium megalakulását, melyben Boresco is helyet foglaland. Hogy aztán maga a zsidók emánczipáczió-jának kérdése nyer-e tulajdonk valamit a fufusió által: az persze ismét más kérdés.

A franczia senatus nevezetes határozatot hozott tegnap; hozzájárult ugyanis a kamrák Párisba áthelyezéséről szóló törvényjavaslat ötödik szakaszának a kamra által megállapitott szerkezetéhez. Vagyis már most ugy a senatus, mint a képviselőkamra elnöke jogositva lesznek, a hadügyminiszter interventiója nélkül, csapatokat requirálni a törvényhozás ótalmára.

Rouher a bonapartistákról. A napokban egy angol hirlapiró beszélgetett Rauherval. A beszélgetés tárgyát a császári párt programja képezte. Rouher megjegyezte, hogy a jelen pillanatban nagyon nehéz valamit határozni. Jerome herczeg csinálja a császári pártnak a legnagyobb nehézséget. Ez a köztársaság javára nyilatkozott, nemcsak a jelenben, hanem a jövőre is, de azért nem hajlandó lemondani örökösödési jogáról. Rouher azon nézetben van, hogy Viktor herczegnek sikerülni fog örökösödési jogát érvényre emelni, mert a császári herczeg is őt nevezte ki utódjául. Politikai programmról nem lehet addig szó, mig Jerome herczeg le nem mond igényeiről, a mit eddig a császáripárti senatorok és képviselők rábeszélései daczára, megtagadott. A mi őt (Rauhert) illeti, szivesen vonulna ma viszsza a politikai térről, de azt hiszi, hogy becsülettel addig vissza nem vonulhat, mig az ügy el nem döntetik, mi csak akkor lesz, ha Jerome le mond fia javára.

BELFÖLD.

Tekintetes Szerkesztő ur!

A „Kelet ez idei 160. számában „Galy“ aláirással egy rám közvetlenül vonatkozó czikk jelent meg, mely minden tárgyilagosságot nélkülöz, s azon meleg érdeklődés alapja, melyet azon czikkben irója feltüntetni törekszik, nem egyéb, mint rossz akaratból kifolyó irigység.

Galy ur névtelenül támadja meg egy intézet becsületét, pedig ugy hiszem, hogy oly nemes ügyet és elveket, milyeneket t. czikkiró hangoztat, nyilt sisakkal is lehetne, sőt kellene védeni, mert jól tudhatná: „C'est être véritablement honnête homme que de vouloir être toujours exposé à la vue des honnêtes gens“ (La Rochefoucauld).

Galy ur oroszlánbőrt öltmagára, az oktatás ügy iránti érdeklődését állitja előtérbe; de nem veszi észre, hogy a lólábak kilátszanak bundája alul.

Bámulatos az a szerénység, melylyel önmagát és egy tanintézetet magasztalni méltóztatik. s hogy épen a ditrói polgári iskolát tűzte ki czéltáblául, annak egyszerü oka az, hogy a ditrói polgári iskola az ön által oly igen magasztalt iskola létét, fenntartását kezdi veszélyeztetni, — a mennyiben attól sok tanulót elvon, s igy ez által épen életképességének adja bizonyitékát. Galy urnak pedig legközvetlenebbül áll érdekében, hogy ezen állami felső-népiskola fenntartását minden áron, még akkor is, ha a megye által kitüzött stipendiumok közül 28-ra mondva huszonnyolczra semmikép sem tudnak tanulót fogni, habár az alsó-népiskola 3—4 osztályából is hajlandók benépesiteni a felső-népiskola tantermeit. Ily életrevalóságot tanusit ama felső-népiskola! Ismerjük mi is azon iskola belszervezetét, de mivel nem kenyerünk, sem érdekünk, mások becsületén rágódni, csak sajnálattal tekintünk az iskola igazgatásának „ujkori“ voltára.

Térjünk most a czikk érdemleges részére!

Miért állittatott Gy. Ditróban polg. iskola? Az 1868-ik évi 38 t. cz. 59. §. értelmében — s nem sógorság, komaság jussán — minden 5000 lakost számláló községnek kötelessége felső népiskolát, vagy ha anyagi ereje engedi, polgáriskolát állitani. Gy.-Ditró tehát, mert anyagi ereje engedte, polgári iskolát létesitett, mely kezdet óta ezen néven szerepelt, nem volt soha felső népiskolának keresztelve, vagy talán Galy ur a „czim és jelleg“ között tévedésben ven?

Hogy Gy.-Ditróbanaegy ipariskola talán czélszerübb volna, egész készséggel megengedhető, de hogy ezen eszmét a kérdéses iskola felállitásakor nem penditették meg, arról sem én, sem kartársaim nem tehetünk. De különben sem voltak ennek kivitelére az előleges lépések megtéve s még ez ideig szóban sem forgott az ipariskola. Különben is azt hisszük, hogy ha Ditróban ily iskolát létesitenének, mindenesetre a magasabb faragászatra fogják forditani a figyelmet, de az ide megkivántató anyagokat (ditróitot és szárhegyi márványt) szakértők a felhozott szempontból még nem itélték alkalmasoknak s igy ezek felhasználhatóságáról mindeddig csak kétes véleményekre támaszkodhatunk. Ily alapon pedig azt hisszük, nem lehet most még joggal ipariskolát állitani, habár ezen eszmének mi is lelkes barátai vagyunk. A ditrói polg. iskolának iparszak-osztálylyal való megtoldása még lehet általános kivánalom és ezt Ditró meg is teheti, de akkor sem Galy ur érdekeinek következtében, mert Ditró kizárólagos ura róm. kath. iskoláinak, melyeket mint eddig, ugy ezután is a kor követelményeinek megtelelő fokon tartand a közjólét és művelődés előmozditása czéljából.

Hogy a ditrói polgári iskola „teljesen fölöleges“, azt minden bizonyiték nélkül, csak ugy papirra vetni drága Galy ur (!) nem lehet. A tapasztalat és a számok még eddig ellenkezőt bizonyitanak, miről ön meggyőződhetett volna állitólagos hosszas tapasztalata után, vagy a mult évben kiadott értesitőnkből s meggyőződhetik a közelebbi napokban megjelenő ez évi értesitőből is, ha egy szemernyi jó akarat és a közmüvelődés iránti tiszta lelkesedés és nem önérdekből kifolyó irigység vezeti . . . okoskodásaiban. Ez évi értesitőből beláthatja még ön is, hogy a ditrói polg. iskola növendékeinek száma az annyira magasztalt felső-népiskoláéihoz arányositva majdnem kétszeres, jóllehet hogy a ditrói polgári iskolához egyetlen tanulót sem vonzott stipendium: és igy mindenesetre van annyi létjogosultsága, mint amannak.

(Folyt. köv.)

Lapszemle.

Az „Ellenőr“ szerint a világ megérte azt az eseményt is, hogy a bolgár miniszterium létrejött. Bécsi táviratunk jelenti, hogy Sándor fejedelem kabinetje megalakult, s pedig két szál miniszterből. Az egyik Burmoff, a másik Balubanoff. Bármily komikus legyen is ez a liliputi miniszterium, a dolog komoly figyelmet érdemel. Az első bolgár miniszterium nem áll a czár embereiből, hanem conservativekből. Mi azt hisszük, hogy a bolgárok józanai a legjobb uton vannak, hogy felismerjék hazáják valódi érdekeit, melyek nem párhuzamosak, sőt, mint a jövő meg fogja mutatni, ellentétben vaanak Oroszország érdekeivel. Ezen a jó uton haladva jutott el Bulgária kormányának kinevezéséhez.

A „Pesti Napló“ szerint valami bizonytalanság van a levegőben, kényelmetlenül, nyugtalanul érzi magát mindenki, a ki politikával foglalkozik; és miért? Suttogják, hogy őszre valami készül. A katonai párt uralma ez: Szegény Ausztria, nála a védtörvény revisiója és a bosnyák foglalás kormány- és pártváltsággal jár! Boldog Magyarország; nálunk mindez sifli s nem kerül semminő rázkodásba. Itt minden készen van; Tisza Kálmán várja a parancsolatot Bécsből s ha megkapta, kiadja a kommandót, a szabadelvü gárda kirukkol, a fekete sereg glédába áll, leszavaz, mintha rapporton volna s megesküszik a Tisza zászlóra. Ilyen miniszter és ilyen párt nem bukhatik; nem, soha!

Az „Egyetértés“ szerint: Sohase volt Magyarországnak annyi nagy embere, mint van mostanság. Annyi diadalmas körut, annyi hühó, diadalkapu, fáklyásmenet, eszem-iszom, áradozó szónoklat sohase történt, mint a vidámság czen napjaiban. — — Utazzatok ministerek. Járjátok be bérczét völgyét a hazának. Rendezzetek fáklyás zenéket és diadalkapukat. Hanem, ha egy pillanatra harsogó zene és harsány toaszt el talál csillapodni: jusson eszetekbe megnézni a magyar népet hétköznapi ruhájában. Tekintsetek be a telekkönyvi hivatalba s nézzétek meg a betáblázási lapokat. Kérdezzétek meg azt a tizezer adóvégrehajtót, mely oly szorgalmasan dolgozik a magyar nemzeten, mint a szú a fában.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. jul. 21.

— A m. kir. pénzügyminiszterium 1074. számu rendeletével kis-küküllőmegyei Korod, Korod-Szent-Márton, és V.-Udvarhely községek, adóügyi tekintetből, a dicső-szent-mártoni adóhivatal területéből az erzsébetvárosi adóhivatal kerületébe átkebeleztettek.

— **A földmivelés,** ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr f. hó 14-ről 17953. sz. alatt a következő figyelmeztetést tesz közzé: „A rajnai vasuttársulat értesitése szerint a magyarországi cserkivitelre jelenleg fenálló olcsó szállitási dijak ezen év végével beszüntettetvén, a magasabb dijak fognak életbeléptetni. A miniszter meghagyásából Reitz Frigyes miniszteri tanácsos.

— **A nyári szinház** mult szombati ujdonsága, a „Papagáj“ meglehetős gyönge sikert aratott. A nagy közönség, mely szorongásig megtöltötte a nézőtér minden zege-zugát, meglehetős deceptióval hagyta oda az előadást. Offenbach ez operettje minden tekintetben a mester leggyöngébb conceptiói közé tartozik. Zenéje elég csinos, de a mi jó és szép benne, nagyobb részt reminiscentia saját és mások operettjeire; szövege ellenben maga a sületlenség, minden élénkebb, pezsgőbb fordulat vagy szellem nélkül. Pedig meg kell adni: a közremüködők egész buzgalommal dolgoztak, hanem minden erőlködésök sem tudott életet önteni a máskülönben is elnyujtott haszontalanságba. A müvezető efféle darabokkal jól tenné, ha az unalmas sok szószaporitást kérlelhetetlenül megnyirbálná. Az egészséges elemek aztán igy, egymagukra kedvezőbb benyomást tennének. A Papagájban is vannak ügyes gondolatok, hatásos jelenetek, zeneileg és szinpadilag hálás részletek, melyek megtisztitva a sok salaktól sokkal jobb összbehatást keltenének a nézőben, mint igy a sok haszontalan garnirunggal fölereszve. Különben még legtöbbet mutat a czimszerep, melyet Pálmai Ilka ügyesen dolgozott fel, ami a játékot illeti; mert hát ének tekintetében bizonyos fatalis rosszul lehetett hangolva. Egyetlen egy coupletját követte egy kis gyönge taps; a többi azonban mind hidegen hagyta a közönséget. Pedig zeneileg is ez a szerep emelkedik leginkább a többiek felé. Erdélyi Mariettának (Corilla) a szerepe már drámailag sokkal jelentéktelenebb, semhogy sokat lehetett volna belőle csinálni; zeneileg ellenben már elég hatásos s Erdélyi Marietta e hatást, magas énekiskolájával, nem is tévesztette el. Halmainé (Mimi), Bokodi (Bellecour), Batekné (Paturella) és Németh (D'Arlange) nagy buzgalommal működtek közre. Két legjobb alakja volt azonban az egész estnek, Szombathelyi (Baladon) és Szilágyi (Binet); ők képviselték a humort, persze roppant fukaron, ami azonban a világért sem az ő bünök, hanem az ujdonságé. Különösen Szombathelyi tegnapelőtti szerepe után bátran concurrálhat az első ballet-mesteri állomásra; irigykedett is rá Boránd, a táncsosnők ellenben egész elragadtatással és gracziával mosolyogtak jövendő mesterökre. A darabot tegnap ismételték.

— **Az Önkéntes Tűzoltó Egylet** vasárnap (jul. 20.) nagy társaságot tudott összegyüjteni nyári tánczvigalmára a Lövöldébe. A helyiség pompásan fel volt diszitve lobogókkal, tűzoltói jelvényekkel és szerekkel, ugy hogy az egész igen szép látványt nyujtott, különösen akkor, mikor az esthomály beköszöntött s a száz meg száz mécses, lámpa és lámpionban felgyuladt a fény. Természetes, hogy a derék egylet tagjai teljes számban megjelentek; az ifju nemzedék daczára kötelességszerü hivatásának, annyira felgyujtotta jókedvének tüzét, hogy az ezuttal nem romboló hanem mosolylyal és tárt karokkal fogadott elem, az egész társaságot, öregét ifját lángba boritotta. Az oltásban aztán nagy buzgalmat fejtettek ugyan ki és szakadatlanul dolgozott mindenki: a tánczosok a roudeaun s később a teremben, a nem — tánczosok pedig az asztalok mellett; de azért a jókedv, fesztelen mulatozás és csapongó derült hangulat fellobogó lángjait csak a hajnal pirkadó biborfénye tudta elhomályositni, de ekkor sem eloltani. De beszéljünk prózában: egyszóval pompás mulatság volt, melyből mindenki busásan kivehette részét. A társastánczokat 70—80 pár tánczolta s két zenekar (a katonai és Pengrácz) huzta a legjavából reggeli 3 óráig.

— **A Zene-Conservatorium** a jövő hó elején hangversenyt rendez, melyre a lehető leg-

Miss Orkán.

Rajzok Olaszhonból.

Irta:

MONNIER MÁRKUS.

IV.

(Folytatás.)

S aztán eltünt szem elől az utcza sarkán. Don Cristofó ott maradt még kevés ideig Placida asszonynál, ismét előhozta Toniel sikeres föllépését, aztán felszólitotta Reinette-et, hogy csak tartson Pallone-nal, s tanácsolta, nehogy elszalassza a holnapi mulatságot. Az alkalom nagyon kedvező, egy napon megláthatni Pompeit és a Vezuvot; Nápoly lakói nem igen szoktak oda menni; ugy látszik, hogy e természeti csodákat inkább csak az idegenek élvezik.

— Ha harmincz éves volnék s harmincz kilóval kevesebbet kellene czipelnem, én is a társasághoz csatlakoznám. Megkisérlem azonban, elküldeni Tonielt is a remetéhez; csak ne mondj erről semmit Pallone-nak, ki képes volna azért lemondani az egész mulatságról; kissé féltékeny, s nem is ok nélkül.

Ezeket elmondva, don Cristofó elment egy ik pap barátjához ebédre, kialudta délutáni álmát, s visszaindult Nápolyba. Pallone másnap reggel megkezdte hadjáratát; legelőbb is kapott három ingyen jegyet (s még pedig első osztályut) a Salermoból Pompéibe való átmenetelre.

Velők egy kocsiban, egy csapat külföldi utazó ült, s csevegett össze-vissza mindenféléről.

— Ezek francziák, gondolta magában Pallone; ezekkel nem sok van mit kezdeni. Nem is szólt hozzájok egy szót is. De midőn látta őket a vonatról leszállni, s egyenesen a vendéglőnek tartani, gyorsan előre futott s igy szólt a fogadóshoz, kit Diomedesnek neveztek el.

— Ime idegeneket hoztam önhöz.

Diomedes megértette s lehajtotta állát nyakkendőjére; ez annyit jelentett, hogy Pallone, Placida asszony és Reinette, a francziák zsebére fognak ebédelni. Ezután szamárhajcsárok is érkeztek oda, kik felajánlották állataikat a Vesuv megmászására, a francziák nevetve utasitották vissza e mulatságot, melylyel már egy izben megpróbálkoztak volt. Pallone szemeit merőn réá szegezte a legtisztességesebb kinézésü szamárhajcsárra, ki nyakát előre nyujtva, komolyan csóválta fejét; ekkor ügynökünk kezeit kinyujtotta az idegenek felé, s gyorsan felmutatott a Vesuv tetejére, azután két ujjával megérintette Placida asszonyt s Reinette-et, kiket hirtelen maga felé forditott, s végül öklét saját hasára tette. A szamárhajcsár is lehajtotta állát nyakkendőjére, éppen mint Diomedes tette volt. A jelbeszéd, mely alig tartott három másodperczet, ezt tette:

— Hallgass meg szamárhajcsár, egy ajánlatot akarok tenni neked.

— Minő ajánlatot akarsz tenni? hallgatlak.

— Kiviszem, hogy az idegenek felmenjenek szamaraiddal a Vesuvra, de ugy, hogy három szamár lessz az én és e két hölgy számára.

— Az ügy el van intézve.

Ezután Pallone reá kiáltott a szamárhajcsárra hangosan, jó olaszosan, tisztán, csendesen ejtve ki a szókat, hogy az idegenek megérthessék:

— Miután ez uraknak nincs szükségök szamárra, én lefoglalok hármat; ma este nagyszerü tüzokádás lesz a hegyen.

— Honnan tudja azt? kérdezték nevetve a francziák.

— Honnan tudom? felelt Pallone fontos arczczal s önbizalommal. A Palmieri orvos földmérője által, az pedig sohasem hazud. Ez a hasznа, ha az ember tud olvasni.

E magyarázat megtette hatását, az idegenek felfogadták a szamarakat. Mig az ebéd készült, a két társaság elment megnézni Pompeit.

(Folytatása köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

vonzóbb programmot állitja össze. Igy p. o. elő fog adatni a Massenet által irt Szabady-féle induló, melyet a szegediek javára rendezett nagy operai ünnepélyen óriási hatással adtak először Párisban. Továbbá a rendezőség kis egyfelvonásos operettet is előadhat működvellőkkel, valamint igyekezni fog megnyerni egy kis vigjátékra jelenleg körünkben időző Ditróinét és férjét is. Természetesen ez esetben a hangverseny számára reméli a Conservatorium, hogy megnyeri a nyári szinházat.

— **Marbeau Eduard** a franczia államtanács egykori tisztviselője és iró, tegnap és tegnapelőtt Kolozsvártt időzött. Marbeau már hónapok óta utazik hazánkban, valamint bejárta Boszniát, Szerbiát, Bulgáriát és Romániát; a kereskedelmi, forgalmi és különösen a dunai gőzhajózási viszonyokat tette beható tanulmánya tárgyaivá. Marbeau urat, ki a muzeumi régiségeket s könyvtárt is megtekinté, Finály egyetemi tanár és Gamauf V. gazdasági tanár urak kalauzolták. A franczia tourista Kolozsvárról még meglátogatja Aradot, Temesvárt és Szegedet; azután hazatér Párisba, a hol keleti utazásainak tapasztalatait leirja és sajtó alá fogja rendezni.

— **Szombaton** heves vihar vonult át városunk fölött; sürü zápor hullott s dörgés dörgést ért hatalmas villámok kiséretében, melyek közül egy szerencsére épen a főtér nagytemplom villámháritójára csapott le.

— **Erdélyi Marietta** kisasszonytól a következő, teljesen jogosult, felszólalást vettük: Igen tisztelt szerkesztő ur! A „Magyar Polgár" egy idő óta valóságos hadjáratot inditott ellenem. Hogy játékomat a szinpadon megbirálja: ezt nem veszem és nem vehetem zokon; sajtószabadság van s mindenki hozzászólhat mindenhez, ha mindjárt csak annyit ért a dologhoz, mint a hajdu a harang öntéshez. De az ellen jogom van tiltakozni, hogy a „Magyar Polgár" olyan dolgokban, mik nem tartoznak szinpadi működésem s a nyilvánosság körébe, hagyjon békét nekem, hogy ne bajlódjék avval, ha én átrándulok a nagyváradi fürdőbe; hogy ne pletykálkodjék arról, miszerént én merre járok magán ügyeimben, s főkép ne tegye ezt olyan lovagiatlan módorban, a hogy egy magyar ember, nővel szemben, még ha ellensége is, soha nem szokott föllépni. Ilyen lovagiatlan ráfogása volt a „Magyar Polgár"-nak, hogy én magamat mutogatni egy kocsiba ültem s arra felrakva virágaimat, bejártam volna a várost. E sületlen és boszantó ráfogással szemben siettem egy nyilatkozatot beküldeni a „Magyar Polgár" szerkesztőségének; a helyett, hogy ezt közölte s ez által a megtámodott nőnek, lovagias férfihoz illőleg elégtételt adott volna: a „Magyar Polgár" szerkesztősége tudomásul veszi ugyan nyilatkozatomat, de csak azért, hogy ismét valótlanságot fogjon reám, mintha az én nyilatkozatom is megerősitené azt, a mit ez a lap szombati számában bouquet-imről és magam-mutogatásáról szándékosan elferditve olvasóinak feltálalt. Miután a „Magyar Polgár" lovagias szerkesztőségének nem volt annyi bátorsága, hogy nyilatkozatomat közreadja, tisztelettel kérem az igen tisztelt szerkesztő urat, sziveskedjék annak a „Keletben" egy kis tért engedni. A „Magyar Polgár"-hoz intézett nyilatkozatom igy szólott: *„T. Szerkesztő ur! A „M. Polgár" mai számában azt irja valaki „Beküldetett" czim alatt, hogy én a koszorúkkal és bouquetkal, melyekkel jutalomjátékomon a közönség kitüntetett, tegnap egy kocsiban a városon körülkocsikázva mutogattam magamat. Ez — a legeslegszelidebben szólva — ráfogás, miután egyszerüen csak leakarván magamat fényképeztetni, még pedig a „Kis herczeg" costumében és a kapott bouquet-kal és koszorukkal együtt: ez okból vittem azokat magammal a fényképészhez. Tehát* **nem igaz**, *hogy összejártam volna a várost virágaimmal,* **nem igaz**, *hogy a virágokat megkocsikáztattam és* **nem igaz**, *hogy czélom az volt, hogy bemutassam kapott virágaimat, mert csak a fényképészhez vittem azokat s ismét haza hoztam. Midőn ezekben a kérdéses pikáns hirrel szemben e felviláyositásnak b. lapjában a t. szerkesztő urtól egy kis tért kérek, nem hallgathatom el abbeli sajnálkozásomat, hogy a „Beküldetett" leeresztett sisaku lovagját nem ismerem, s hogy egyuttal nem tartozom az „erősebb nemhez: akkor legalább képes lennék neki* **tettlegesen** *megmagyarázni, hogy mit érdemel a „Beküldetett"-hez hasonló genre-ü lovagiatlan poltroneria. — Maradtam Kolozsvártt, 1879. julius 21-én.* **Erdélyi Marietta.**

— **Roppant számu hörcsög** pusztit a kolozsvári határon s rakják el szép rendben megszámiálhatatlan mennyiségü éléskamráikba a gabonát, mielőtt a gazda learatná. Egyik földbirtokos nem kimélvén a fáradtságot, kiásatván a hörcsög gödröket, — a melyek különben mind egész nagyvárosias kényelemmel osztva be az ifju nemzedék s az anya számára egy hálószobából, a gabonának télire terjedelmes éléskamarából s ezen kivül egy nappali szobából állanak — csak pár holdnyi területen másfélszáz hörcsögöt öltek meg. — Érdekes, hogy a buzaföldeken mind a törökbuza vetések közelébe helyezik el a hörcsögök lakásukat, hogy aztán kukoricza éréskor közel kapják az eltakaritni valót. A hatóság minden esetre jól tenné, ha a mezőgazdaság érkekeivel is gondolna valamit s szigoru intézkedéseket léptetne életre a hörcsögök pusztitása érdekében.

— **Meghivás.** Az „Erdővidéki Népbank" folyó hó 16-ra hirdetett közgyülése a tagok meg nem jelenése miatt meg nem tartathatott. Az alapszabályok értelmében julius hó 30-ra új közgyülés lett elhatározva, a megürült pénztárnoki hely választás utjáni betöltésére. A népbank tagjait erre, azon figyelmeztetéssel hivom meg, hogy a kitüzött napon a tagok bármily csekély számmal jelenjenek meg, az alapszabályok ide vágó §-a szerint választani fognak. Török Áron s. k. a népbank titkára.

— **Toroczkóról.** E városban a fels. kir. pár ezüstmenyegzője alkalmából templomi isteni tisztelet tartatott folyó év april 27. s az ekkor Koronka Antal által tartott egyházi beszéd egy diszpéldánya hozzá kapcsolt hódolati felirat kiséretében ő felségöknek megküldetvén — a belügyminiszter julius 1-sőéről kelt leiratában tudtul adatott Torczkó városa közönségének, hogy ő császári és apostoli királyi felsége junius 28-án kelt legfelsőbb határozványával Toroczkó város közönségének, az ezüst-menyegző alkalmából benyujtott hódolati feliratát, és ahoz csatolt egyházi beszédét legfelsőbb köszönetének nyilvánitása mellett, tudomásul venni méltóztatott.

— **Előpatakon** eddig 259 családból a gyermekeken kivül 400 személyből áll a vendégkoszoru. Feltünően nagy köztük azok száma, a kiken meglátszik, hogy nem csupán szórakozásból keresték fel a fürdőt. A fürdő változatosságaiban nélkülözött szórakozást társas összejövetelek, zenestélyek által igyekeznek pótolni. Legközelebb érdekes hegedü- és ének- hangversenyben gyönyörködhetnek a vendégek, a melyet Schmitzer Szabina és Julia kisasszonyok rendeznek.

— **A szegedi zátony.** A „P. N."-ban egy szegedi volt tanácsos a következőket irja: Van Szegeden a felső Tiszapart és Uj-Szeged közt a Tisza folyam medrének közepében egy zátony, mely az időben, midőn a Tisza kicsire leapad, egy jó széles és hosszukás szigetet tüntet elő. E zátony 1849-ben ott elsüllyedt hadiszerelvényekkel terhelt hajókra ülepedett, lerakván oda egyrészről a Tisza sáriszapját csendes folyásával, másrészről az ezen hely felett igen közelségben a Tisza folyamba rohamosan, magas eséséből zuhanó Maros folyó, kövekkel, kavicscsal és elszakgatott s elsodrott fatörzsökkel tömöritve, egy torlaszszá emelte a Tisza folyam medre közepében a viz sebességének visszatántoritására; sőt azután az ötvenes években azon helyen ismét két megterhelt hajó sülyedt el, mely hajóknak a Tiszából való kiemelésére kormányköltségen buvárok is használtattak; azonban csak a hajóknak némely oldalgerendáit tudták felszinre hozni, ezáltal is a zátony növekedett és magasodott; és csakugyan azt Szeged város vizveszélyének előidézésében lehetetlen befolyással biránok nem tekinteni. Ezen zátony mint torlasz adhatott nyomást a visszataszitott viznek arra, hogy fentebb a percsorai töltést elszakitsa, s más utat keressen folyásának.

— **Nagy betörés és tolvajlás.** A gazdag Brachfeld Jakab Budapest nádor-utczai lakását ismeretien tettesek feltörték s abból — a menynyiben ez eddigelé constatálható volt — 10,000 frtnyi értéktárgyakat loptak el. Az egész család nyári idény alatt vidéken időzik, s igy a lakás zárva volt A Wertheim-féle pénztár is fel volt nyitva. Ennek kulcsait a rablók egyik iróasztal fiókban találták. A pénztárban mintegy 30 000 frt értékpapir volt. Ezek szanaszét hevertek a földön, de nem hiányzott semmi. A tolvajok csak pénzt kerestek, de nem leltek, hanem innét is nagy mennyiségü ezüst tárgyakat vittek el. Az ágyból egy lepedő hiányzott, s valószinü, hogy ebbe pakolták a lopott holmit. Hogy mikor történnetett a betörés, senki sem tudja.

— **Liszt Ferencz mint tiszteletbeli kanonok.** A mint Romából irják, a pápa Liszt Ferenczet az albanói székesegyház tiszteletbeli kanonokává nevezte ki. A beiktatási ünnepély legközelebb nagy ünnepélyességgel és az albanoi püspök czimét viselő Hohenlohe bibornok jelenlétében fog megtartatni.

— **Agghási és Huber Jenő** zongora és hegedü-virtuozok, mindkettő hazánkfia, kik közelebbről Párisban is nagy hatással hangversenyeztek, october hóban Kolozsvártt is be fogják mutatni magukat egy hangversenyben, melyet a Kolozsvári Dalkör fog rendezni.

— **Királyi kérő a bécsi udvarnál.** A „Salonból." teljesen hiteles forrásból arról értesül, hogy Alfonzo spanyol király augst. hó 8. vagy 10-én Bécsbe érkezik és — inkognitója daczára — a királyi pár és a koronaherczeg által fog fogadtatni. Ezen értesülés következtében sokat nyer valószinüségében azon hir, hogy a spanyol király csakugyan óhajtja Krisztina főhgnő kezét megnyerni. A koronás vendég tiszteletére rendezendő ünnepélyességek programmja még nincs megállapitva, de a látogatás alkalmából hihetőleg nagy katonai szemle is fog tartatni.

— **A Bemszobor-egylet** végrehajtó bizottsága Pietrusky Oktáv galicziai alhelytartóhoz, az egylet határozata folytán egy iratot küldött, melyben Bemnek a két nemzet hősének halhatatlan érdemeit melegen emlitvén föl, tudatja, hogy a magyar nemzet Bemnek emlékszobrot fog Maros-Vásárhelyt állitani, s ez ünnepélyre a lengyel nemzetet előzetesen már most meghivja. Az ünnepély napjáról annak idején értesiteni igéri a helytartót.

— **Az oroszgács** határon egész népvándorlás megy most végbe. A wolhyniai, kievi és podoliai kormányzóságokból több ezer orosz paraszt jön át Gácsországba és ott földbirtokokhoz bérlőkhöz segődnek napszámosoknak, mert az emlitett kormányzóságokban az idei termés igen roszul ütött ki. — Viszont Gácsországból számos jómódu földmüvelő vándorol ki Orosz-Lengyelországba, a hol potom árakon vesznek ingatlanokat.

— **Taaffe gróf — mint magyar földbirtokos.** A magyarországi földtehermentesitési pénzalap kir. igazgatósága gr. Taaffe Ede, gr. Taaffe Klementina, gróf Taaffe Luiza s gróf Taaffe Amália minth hg Breczenheim Ferdinand abaujmegyei birtokának örökösei részére az utólagos kárpótlást a Mogyoróskán vesztett egy urbéri zsellér telek után megállapitotta s a kassai kir. törvényszék az 1854. évi január hó 16-án kelt császári nyilt parancsnak megfelelően a hirdetményt már ki is bocsátotta. Hg. Breczenheim egy másik örököse Windischgrätz Alfréd gróf, az 1848-dik évről ismeretes Windisgrätz hg fia ki ez uton szintén a magyarországi főurak sorába lépett.

— **Borzasztó tűzvész** dühöngött e hó 17-én Olaszkán, mit féketvesztett szélvihar csak annál jobban és rémesebben fokozott. A vész roszakaratu gyujtogatásnak tulajdonittatik; ugyanis az ottani biró pajtáját gyujtották fel, a mely azután tovább harapódzott, az egész utczát, mintegy 35 házat elhamvasztott, melléképületeivel s a nagyobb részben már födél alá helyezett takarmánynyal együtt. A kár mennyisége még most nem constatálható; három emberélet is e szerencsétlenség áldozatául esett. Azonkivül számos házi állat is bennégett. Menteni csak vajmi keveset lehetett, mert a vész épen első álmában lepte meg a lakósságot. — Másnap pedig Börtöndön dult a tüzvész, a hol szintén borzasztó károkat okozott.

— **Egy hirlapi levelező kiutasitása.** A „Golos" muszka hirlap egykori bécsi levelezője, ki utóbbi időben Belgrádban időzött és onnét küldött jelentéseket a „Golos"-nak, legujabban Belgrádból kiutasittatott, mivel Milán fejedelemről sértőleg irt. Kairowa asszony, ez a levelező neve, ugyanis azt állitotta a „Golos"-nak irt leveleiben, hogy Milán fejedelem épen nem népszerü, sem a városban, sem pedig a vidéken, sőt a szerbek őt gyülölik és megvetik a hadjárat óta, midőn magát gyáván viselte.

— **Párisi pletyka.** A salonokban még mindig a Gambetta adta fényes estély képezi a beszéd tárgyát. Az a conservativ „társaság", mely a „demokrata" kamarai elnököt az ünnepért kinevette, s azután mindent elkövetett, hogy oda bemenetelt nyerjen, most nagyban feszegeti azt a kérdést, hogy honnét vette Gambetta a pénzt a nagyszerü ünnepélyre, mely legalább is 60—80 ezer frankba került. A konzervativ lapok szintén sokat foglalkoznak e tulajdonképen csak magát Gambettát érdeklő kérdéssel s a következőket irják arról: A salonokban azt mondják, hogy a pénz ajándék volt s pedig nem más ajándékozta azt, mint madame Arnaud le l'Ariége, Gambbettának élénk tisztelője s szenvedélyes párthive a köztársaságnak. Arnaud de l'Alriége asszonynak, ki egy elhalt képviselő özvegye, nagy bátyja volt a tavaly meghalt Dubochet milliomos, a párisi légszesztársulat volt elnöke, ki 60 millió frank hagyott hátra maga után. Akkoriban azt beszélték, hogy Dubochet, ki Gambettát nagyon szerette, az ifju néptribunnak tetemes vagyont fog hagyományozni. A végrendeletben azonban ilyesmiről nem volt szó. De a család, mely a nagybátya intentióit jól ismerte, mint beszélik, felajánlott a kamarai elnöknek két milliót, mint emléket Dubochettől, Gambetta azonban vonakodott e nagy összeget elfogadni, Arnaud de l'Ariége asszony, Gambetta szép barátnője mégis rábirta azt, hogy fogadjon el annyit, a mivel ad majorem respublicae gloriam egy nagyszerü ünnepet rendezhet. Az asszony csak egy föltételt kötött ki, hogy takarékoskodni nem kell s az ünnep fényes legyen. És valóban az is volt. A szeptemberben rendezendő második ünnep még hihetőleg szintén az elutasitott 2 millió kamaatjából fog kikerülni.

— **Az angol** parliamentben közelebb érdekes jelenet fog végbemenni. Emlitettük, hogy Grissel nevü egyén több city kereskedőnek ajánlatot tett, hogy 50,000 frankért a tervezett uj Themse hid engedélyét meggátolja. Az érdeklettek feljelentették Grisselt és a kormány vizsgálatot rendelt el. — Mint a érkezett angol lapokban olvassuk, a vizsgálat befejeztetett. Az illető bizottság terjedelmes jelentése végén azt ajánlja, hogy Grissel a parliament elé idéztessék, ott kérjen bocsánatot és e parliament határozzon Grissel megbüntetése iránt.

— **Az uzsorások ellen** igen erélyes intézkedést tett — a moszkvai főkormányzó, Dolgorukoff herczeg. Folyő hó 12-én nem kevesebb, mint kétszázhetvennyolcz uzsorást és zálogközvetitőt utasitott ki Moszkvából. A következő napon a főkormányzó személyesen bejárta a kiutasitottak lakásait, hogy meggyőződjék, valamelyikük nem maradt-e Moszkvában.

— **Nihilista Jeanne d'Arc.** Szép fiatal nihilista nő állott a napokban a kievi törvényszék előtt; neve Poltheim Idalia. A vádlevél szerint a következőket követte el: A kurszki kormányzóságban — elvtársai parancsára — egy 80 éves gazdag földbirtokos szeretője lett, aztán megmérgezte, elrabolta tőkéit a nihilista pénztár javára. Utóbb azon megbizást kapta, legyen szeretője, bizonyos Lorionoff nevü egyénnek, ki csak ezen feltétel alatt akart nihilista lenni. Végül azt a parancsot kapta, hogy a kievi fogház börtönében bájaival altassa el a 20 katonából álló őrséget, hogy a fogházban levő három nihilista menekülhessen. — Poltheim Idália válalkozott erre is, két havi sulyos betegséggel lakolt, de a megbizást teljesitette. A nihilisták orosz Jeanne d'Arcnak nevezték el.

— **Törökök a misén.** A legutóbbi szerb nemzeti ünnepély alkalmával a Belgrádban időző több külföldi képviselőn kivül a török követ Sermed effendi és kisérete is a belgrádi templomba ment. Alig helyezkedtek azonban el a törökök a nekik kijelölt székeken, midőn a jelenlevő szerbek közt feltünő nyugtalanság támadt. Az ájtatosok némelyike még kiáltozni is kezdett, sőt némelyek még káromkodni is kezdettek. Már igen közel voltak ahhoz, hogy tettlegességekre került volna a dolog, ha a metropolita a misét be nem szünteti, mivel megtudta a nyugtalanság okát. Ezen botrány abból származott, mivel a török diplomaták a templomban fezeiket fejükön tartották, és a szerbek ezt nem akarták megszenvedni.

— **Jön a zanzibari szultán.** Már hetekkel ezelőtt hire járt, hogy a sanzibari szultán europai körutra készül. E hirt a legujabb bombay-i posta is megerősiti. Ő felsége f. hó végén indul a hosszu utra s a program a következő: először Rómába, innen Párisba, majd Londonba és Berlinbe, végül Bécsbe és Konstantinápolyba megy. Ez utóbbi utban valószinüleg a dunai hajóval Budapestet is érinti. A szultán neve: Said Borgos. Igen müvelt és komoly fejedelemnek mondják, kinek főóhajtása, hogy népét czivilizálja. Erre vall ez a tervezett körut is.

CSARNOK.

Kisiklott szépen.

(Folytatás,)

Raffinay érezte szükségét, a helyzet felderitésének, mely kezdett nevetségessé válni; legelőbb is leültette kényelmes karszékbe a szép kesergőt, mert valóban nagyon szép volt, és angyalian öltözve, mintha jóttevő tündérek ruházták volna fel, azután legkomolyabb hivatalos állásba helyezve magát, kezdte kikérdezni látogatóját.

— Bocsánat asszonyom, de nem fogtam fel tökéletesen a helyzet lényegét.

Minek köszönhetem, hogy nagysádhoz szerencsém van itt?

— De hisz elfogták őt uram, a szőrnyetegek elfogták őt! S a hölgyecske hirtelen mozdulattal felállt székéről, mintegy arra készülve, hogy az emlitett szőrnyetegeket azonnal torkon ragadja, a fiatal titkár nyugodt arcza magához téritette s lesujtva rogyott vissza székébe.

— Most asszonyom, folytatom kérdéseim, s arra kérem, mondja meg kit fogtak el?

— De hát őt, de Teogort az én férjemet; ón! kedves, kedves férjem!

— Tehát asszonyom, elfogták a kegyed férjét? ennek alkalmasint volt valami oka.

Raffinay rendre, rendre annyira ment, hogy megnyerte a kivánt felvilágositást; a fiatal asszonyka ezt oly hévvel, oly ékesszólással, oly bőbeszédüséggel adta elő, mi egészen elragadta vicomte-ot, s rendkivül tetszett neki, mert képzeletben messzi távolba vitte el őt X... szokásai s erkölcseitől.

— Igen uram, elfogták őt, ki egy valóságos angyal . . . mennyegzői utunk közben . . . Oh! szegény mamám ha tudná! . . . őt, őt, hamis bankjegyekért! Oh, oh, ez a strassburg-i pénzváltó! az a tolvaj, csaló, az a vérszopó! Az uram, egyedül az adta neki a bankjegyeket.

De hát ismerjük-é mi ennek a csunya országnak a bankjegyeit? És férjem négy ezer forintra váltott tőle bankjegyet. A néppel telt indóház udvarban fogták el őt, igen uram, a néppel telt udvarból hurczolták el férjemet, az én kedves Teodoromat. Bizonyosan belevetették valamely sötét lyukba. Mit gondol ön, főbe fogják őt lőni? Oh! oh! oh! oh! akkor megölöm magam.

Teodor mondta nekem, hogy jöjjek el ide, mert bámulatos hideg vérrel birt . . . Oh kedves Teodorom! . . . és csupán négy nap óta . . . adja vissza őt nekem uram . . . Oh! mennyire fogom ezért szeretni önt! . . .

A beszéd ez utolsó szaka, nagyon édesen hangzott a fiatal diplomata füleibe. Nehány perczig komoly hallgatásba merült; a nő pedig remegő ajkkal, izgalomtól ragyogó szemekkel, s a nagy felindulástól eltikkadtan tekintett reá, egész lélekkel a kapandó feleleten csüngve.

— Valóban gyönyörü nő, gondolta magában a vicomte; milyen kifejezésteljes arcza van!

Raffinay egy iv papirt vett elő hivatalos iratai közül, megsimogatta balkezével bajuszát, jobbjába tollat fogott, s aztán legkimértebb hangján kérdezte:

— Férje nevét kérem asszonyom?

— Jakob Teodor . . .

A Raffinay vicomte zsinoron függő szemüvegje hirtelen leesett, megkoppantva halkan az asztalt, s ő fejét felemelve, nyájas mosolylyal tekintett Jakob asszonyra.

— S a mennyire megérteni véltem, négy nap óta nős.

A nő igenlőleg bólintott fejével.

— E közben jött eseményt valóban nagyon szomorunak találom.

— Oh uram, én ismerem őt, meg fog halni e börtönben, és gyermekdeden hozzá tette, távol elválasztva tőlem.

— Azt teljesleg fel birom fogni. Mivel a fiatal asszony, még egészen kis leányos ártatlanságu volt, szemeit lesütve pirulva tette hozzá.

— Mert oly igen szeret engem! A monocli, mely elfoglalta volt előbbi helyét, másodszor s lekoppant az asztalra, s Raffinay vicomte, igy szólt egy mosoly kiséretében, mely Jakob asszony előtt kegyetlennek tünt fel:

— Az eset nagyon komoly.

— Nagyon komoly, oh! oh! oh! A nő egy perczig habozni látszék, hogy elájuljon-é, vagy görcsöket kapjon, végre ismét zokogni kezdett.

Raffinay-t ez nem hozta zavarba.

— Igen asszonyom, mert a végén is, kegyed férje birtokában hamis bankjegyek voltak és ő igyekezett azokat forgalomba hozni.

— De neki is mások adták. Mi . . . mi gazdagok vagyunk.

A szegény nő belátta, hogy a jelen esetben ez sokkal jobb mentségnek tekinthető, mintha azt mondja: „Mi becsületesek vagyunk."

— De asszonyom mi engem illet, én éppen nem kétkedem a Jakob Teodor ur ártatlanságában, hanem azért be kell azt bizonyitni, irni kellene Francziaországba, igazolásért; ez eltarthat három . . . négy . . . napot, egy hetet is. . .

— Egy hetet, uram! hogy egy hétig ne lássam Todoromat! azt soha nem teszem! Meg akarom osztani vele börtönét, akarom!

— Az lehetlen asszonyom; kegyed hazája követségének védelme alatt fog állani. És e szóknál Raffinay büszkén emelte fel fejét, úgy gondolkodva, hogy most ő belőle áll e követség. Kegyed férje bizonynyal vissza fogja nyerni szabadságát.

Jakob Teodorné asszonyt nem igen látszék egészen megnyugtatni és kielégitni azon kilátás, hogy a követség védelme alá lessz helyezve; de mégis letörülte könnyeit, még sokkal szebbé tette arczát.

(Folyt. köv.)

A „KELET" magán távirata.

Feladatott **Budapesten** jul. 22. 1 ó. 50 p. éjjel.
Érkezett Kolozsvárra jul. 22. 2 ó. — p. éjjel.

Francziaország és Anglia jegyzéket intéztek a portához, hogy közölje velük 3 nap alatt a khedive inventiturai fermanját, különben az hirlik, hogy Aegyiptom függetlenségét fogják proclamálni.

—

Görögországban kabinetválság van kitörőben.

—

Bratiano coalitiónalis ministeriumot iparkodik alakitani.

—

Taslidsai Mufti elfogatott.

Érték- és váltófolyam.

1879. julius 20.

Magyar aranyjáradék	93.85.
„ kincstári utalv. 1 kibocsát .	—.—.
„ „ „ 2 „ . .	—.—.
„ keleti-vasut elsőbség 2 „ . .	83.50.
„ „ állami kötvény 1876 év .	74.50.
„ vasuti kölcsön	110.50.
„ földtehermentesitési kötvény . .	87.2[illegible].
temesi „ „ . .	86.50.
erdélyi „ „ . .	85.75.
horv. slavon „ „ . .	87.—.
magy. szőlődézma váltság „ . .	88.25.
Oszt. egységes államadósság papirban .	67.—.
„ „ „ ezüstben .	68.20.
„ aranyjáradék	78.70.
1860. államsorsjegy	126.50.
Oszt. nemzeti bank részvény . . .	8.29.
„ hitelrészvény	272.60.
magyar. hitelbank	258.50.
Ezüst	—.—.
Cs. k. arany	5.49.
Napoleond'or	9.20.
Német birod. mark	56.70.
London	115.75.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Békésy Károly.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Sz. **666**. 1879. (269) (1—3)

Árlejtési hirdetmény.

A parajdi m. k. sóbánya hivatalnál a gépely-fogatbérlete kapcsolatosan más fuvarbeli szolgálatokkal, 1880-dik év január 1-től, 1882 december 31-ig terjedő időre, **1879. augustus 24-kén délelőtti 10 órakor,** a parajdi m. k. sóbánya hivatali irodában tartandó árlejtés útján fog a legkevesebbért vállalkozónak kiadatni.

Kikiáltási ár mostani 1 frt 37 kr. met. mázsa dij.—

Minden árlejtő köteles 100 frt bánatpénzt az árlejtés előtt befizetni, mely a vállalkozónak maradón kivül, az árlejtés után mindenkinek visszaadatik.

Irásbeli ajánlatok 50 kros bélyeggel és a 100 frt. bánatpénzzel ellátva és bepecsételve, e czim alatt

„ajánlat a parajdi gépely-fogat bérlethez"

az árlejtést megelőző utolsó nap **délutáni 5 órájáig** elfogadtatnak.

Árlejtési és bérleti pontozatok szokott hivatalos órákban, a parajdi m. k. sóbánya hivatal irodájában megtekinthetők.

Magy. kir. sóbánya hivatal Parajdon, 1879. julius 3-kán.

Eladó ház.

Hidelvén ujutczában a 10-dik számu 330 □ öl területen fekvő házas telek, mely áll **6 lakrészből, 1 nagy kőpincze és kamarákból,** egy bővizü szivárványos **kúttal,** szabad kézből kedvező feltételek mellett **eladó.** (252) (3—3)

Értekezhetni minoritautcza 5-dik számu háznál a tulajdonossal.

Ismételt ármérséklés!

Eredeti patent-varrógépek

Wheeler és Wilson-rendszer

(48)

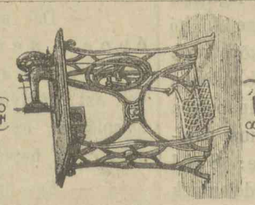

EAH	Nro I. ívelt asztallal és minden készülékkel, állvány gazdagon aranyozva csak	30 frt — kr.
	Nro II. ívelt asztallal, és minden készülékkel, állvány gazdagon aranyozva csak	35 frt — kr.
FAR	Nro 9. aranyékitéssel, csiszolt diófa-asztalon, záró-szekrénynyel; állványa gazdagon megaranyozva	42 frt — kr.
	Nro 2. aranyékitéssel, gazdagon ivelt dió- vagy mahagonifaasztalon, oszlopékitéssel és záró-szekrénynyel; állványa gazdagon megaranyozva	43 frt 50 kr.
	Nro 7. aranyékitéssel, gazdagon ivelt **félszekrényen** oszlopokkal amerikai diófából; állványa gazdagon megaranyozva	50 frt — kr.

(8—)

Teutsch József B., Segesvártt.

Rendes göngyölés vasúti szállitásra **ingyen.** Esetleges szállitási törésért **nem vállalok felelősséget,** hanem előforduló esetekben pótdarabokkal szivesen szolgálok azon árban, melyben azok nekem állnak.

A székesfehérvári kiállitáson bronz-éremmel kitüntetett

cserép és tégla!

A Kajántó völgyén lévő **gőztégla és cserép gyártelep**, a pesti és bécsi nagy gyárok mintájára van berendezve és kezelve, — a föld **érlelve** és **tisztitva** (slemolva) van, s igy **a legtartósabb tűz- és vizmentes cserép és tégla** készül, mely jóságánál fogva első helyen áll.

1000 darab jól kiégetett fedél cserép ára 18 frt — kr.
1000 darab jól kiégetett fali tégla ára 12 frt 50 kr.

Megrendelhető és utalvány váltható **készpénz lefizetése mellett,** s egyuttal a minták is megtekinthetők

(254) (3—3) BOGDÁN ISTVÁN tulajdonos üzletében.

Vidékre való szálitást azonnal teljesitek.

Umrath és Társa Prágában,

mezőgazdasági gépgyárosok

ajánlják, a szilárd kivitel, könnyü járás, nagy munkaképesség és tiszta cséplésről legelőnyösebben ismert különlegességeiket

(148) 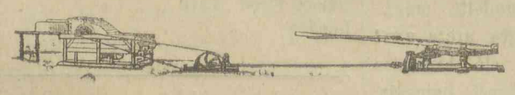 (22—24)

kézi és járgány-cséplőgépekben

1-től 8 ló- vagy ökörerőig, álló és hordozható alakban.

Továbbá készitünk különféle nagyságu és elismert jó minőségü

tisztitó rostákat, kukoricza-morzsolókat és szecskavágókat.

Árakkal ellátott árjegyzékkel postán küldve díjmentesen szolgálunk.

Orlicé utolérhetlen!!

Csak az 6 felülmúlhatlan **lottó-utasitásaival eszközölhetni biztos ternó-nyereményeket.**

Megkeresések csak is mathematikai tanár és iró **Orlicé Rudolf** urhoz Berlin, Kurfürstenstrasse 127, intézendők.

Azon nyereményeket pedig, melyeket Rottenburg egykori tánczmester igér, csupán saját zsebére eszközli a könnyenhivőktől, nem pedig azok javára, a kik oly vakon biznak benne.

(270) (1—1) **A referens.**

STEIN JÁNOS

könyvkereskedése Kolozsvárt.

Ha valamelyik, úgy mindenesetre a mai társadalom az, melynek az irók hathatós gyógykezelésére van szüksége. A kor realistikus áramlatának hullámverései mindenütt érezhetők; érezhetők különösen a társadalom azon osztályában, mely az emberiséget nevelni, javitani, nemesiteni volna hivatva, szóval melynek az összes **társadalom jövője, a kezébe van letéve. Értve a női osztályt. Azaz egyszerüség, mely ezelőtt** éppen naivságában volt oly fönséges; az a szivjóság és szerénység, mely ezelőtt önkénytelenül is mindenkit magához bilincselt; azaz igénytelenség, mely kedves megjelenésével ezelőtt mindent meghoditott: ma eltünt s ott van helyébe a hiuság, tetszvágy, felületesség, fényüzés, pazarlás — — — s ki tudná elő számlálni: mi minden! Bár hova lépünk (tisztelet a kivételeknek! hisz ezek mindig voltak és lesznek), mindenütt ezek zászlóvivőivel találkozunk. S ki merné állitani, hogy aztán ez nincs fölötte káros kihatással a társadalom többi rétegeire is? Érzik ezt ők, érezzük ezt mindnyájan, s érzi velünk az egész társadalom.

E baj ellen sikraszállani nemcsak joga mindenkinek, de kötelessége is. Szerzönk is e nézetből indittatva csak kötelességét véli tenni, midőn

A szép lányokról,

czimü társadalmi leveleket tartalmazó művét a közönség kezébe adja. Meglehet sőt bizonyos, hogy ez csak még egy pohár viz az égőház eloltására; annyi égőhelyet azonban, a mennyire ömlik, mindenesetre eloltott. — Más különben szerzőnk egyedüli czélja; csupán gondolatokat kelteni az olvasókban mely gondolatok aztán maguktól vezessék rá a hibák el — vagy beismerésére.

E levelekbe némi kis történet is van beleszöve; ez csak azért van és egyébért semmi másért hogy a levelek érdekke növelve legyen.

Egy forint bolti áron kapható:

Kolozsvárt

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében.

Vidékre 1 frt 10 kr. beküldése mellett bérmentve!

Kapható Kolozsvárt

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében

1 forintért.

Gyöpre Magyar!

Válogatott java korles-adomák és dalok.

Vasvellával összekötötte

Buhaj Marci

Kiérd. Korles

Elejébe csördit

Nőmös Mokány Berczi.

Upre no, éldes hazám!

Itt az gyüjtemény — ahun éred, ott az java- és ovass belülle magadba annyit, hogy uj erő dagassza a mellyedet meg az mócsingjaidat.

Kapható Kolozsvárt

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében

1 forintért.

Vidékre 1 frt 10 kr. beküldése mellett bérmentesen.

ELŐFIZETHETNI

STEIN JÁNOS

könyv- és zeneműkereskedésében **Kolozsvárt.**

A Bazár a legelterjedtebb és a legczélszerübb német női **divatlap,** a legkedveltebb és a legtartalomdúsabb lap e nemben.

25. évfolyam. kitüntetve a bécsi **világkiállitáson 1873.**

A Bazár 1879. Január 1-től **12 szinezett divat képet** és sok szinezett **kézimunka mintát** fog tartalmazni.

Előfizetési ára negyedévre helyben házhoz hordva csak 1 frt 50 kr.

Vidékre bérmentes küldéssel **1 frt 80 kr.**

Évenkint megjelenik:
24 divatlap.
24 szépirodalmi és vegyes tartalmu lap.
24 melléklet 500 szabás rajzzal.
24 melléklet különféle közlemények és hirdetésekkel.
12 szinezett divatkép és egyéb minták.

Előfizethetni Kolozsvárt csakis Stein János könyv- és zeneműkereskedésében.

Egy füzet ára 30 kr. — Egy füzet ára 30 kr.

MAGYAR LEXIKON.

MEGJELEN FÜZETEKBEN.

Egy—egy kötet 10 füzetből áll.

Eddig már 30 füzet jelent meg

és folyvást kapható csupán

STEIN JÁNOS

könyv- és zenemükereskedésében Kolozsvárt.

Postai szétküldéssel 37 kr. — Postai szétküldéssel 35 kr.

(128) (14—30)

Papier à Cigarettes

LE HOUBLON

MARQUE DE FABRIQUE C. C.

Fabrication Française

Pour éviter la contrefaçon suscitée par le succès sans précédent de notre Papier, exiger que chaque feuille porte le mot **LE HOUBLON,** et que chaque boîte soit revêtue de cette étiquette avec notre signature.

Le Papier **LE HOUBLON** se trouve chez tous les marchands et négociants en cigares et cigarettes.

CAWLEY & HENRY À PARIS Seuls Fabricants

Cawley & Henry Propres du Brevet.

NAGY JÓZSEF arany- ezüstmüves és ékszerárus Kolozsvárt,

főtér br. Józsika-ház 9. szám.

Ajánlja a n. érd. közönségnek jól berendezett és a legnagyobb csinnal kiállitott **bécsi és külföldi**

arany- ezüst ékszeráruinak dús raktárát

és kiházasitási **arany- ezüst** és **ékszeráruit** legjutányosabb áron; elválal minden e szakmába vágó megrendeléseket; kijavitásokat gyorsan és pontosan jutányos árért teljesit, ugy ódon **arany- ezüst** tárgyakat megvesz, vagy ujakkal becserél. (402—33) (25—30)

(**Óvásul.**) Raktáromban minden egyes tárgy valódisága a m. kir. bélyeggel van hitelesitve.

Kátrány szappan.

(125) (9—12)

Berger-féle orvosi KÁTRÁNY-SZAPPAN

orvosi tekintélyek által ajánlva, **Ausztria-Magyarországban, Franczia-ország, Németország, Hollandban** és **Svéitzban, Romániában** sat. már tiz év óta fényes sikerrel használtatik

mindennemü bőrkütegek

mint szinte az arczbőr mindenféle tisztátalanságai ellen különösen a rüh, az idült és pikkely sömör ellen, a kosz, a sömör repedvény, a fej és szakál korpa ellen, a szeplő, májfolt, az ugynevezett rezesorr, a fagydag, a lábizzadás, s a gyermekek valamennyi külső fejbetegségei ellen. Ezenfelül mindenkinek mint a bőrt tisztitó mosdószer ajánlhathatik.

Ára darabonként használati utasitással együtt 35 kr.

A Berger-féle kátrány-szappan 40%-ka tömény fakátrányi tartalmaz felettébb gondosan van készitve, s lényegesen különbözik minden egyébb, a kereskedésben előforduló kátrány-szappanoktól.

Csalások kikerülése végett

a gyógyszertárakban világosan **Berger-féle kátrány-szappan** kérendő

s ügyelni kell a **zöld csomagolásra** s az ide mellékelt **védjegyre.**

Egyedüli helyettes a bel- és külföld részére:

G. HELL gyógysz. **TROPPAU,** hova a megbizások és tudakozódások is küldendők.

Kolozsvárt Széky Miklós, Dr. Hintz György és **Biró János.**— Dicsö-Szent-Mártonban Wéber gyógyszerész uraknál.

Ugy szintén **az erdélyi részek** többi gyógyszertárában is kapható.

Kátrány szappan.

Nyomatott Stein János kir. k. egyetemi nyomdászánál az ev. ref. tanoda betüivel Kolozsvárt. Felelős: WINTER JÁNOS könyvnyomdász.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca